

3 Днём беларускай навукі!

Газета Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта

www.gazeta.bsu.by

УНІВЕРСІТЭТ

Пераможца V Нацыянальнага конкурсу друкаваных СМІ «Залатая літара» ў намінацыі «Найлепшая шматтыражная газета»

22 студзеня 2018 года, № 1 (2189)

Дарагія калегі!
Ад усёй душы віншую студэнтаў, магістрантаў, аспірантаў, супрацоўнікаў і навукоўцаў Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта з Днём беларускай навукі!

Гэта свята прафесіяналаў, новых ідэй, ведаў і адкрыццяў. У навуку людзі ідуць па пакліканні, захопленыя і адданыя сваёй справе. А пакліканне, як вядома, гэта важны складнік самарэалізацыі нароўні са здольнасцямі, задаткамі, выхаваннем і натхненнем.

Інтэлектуальная праца заўсёды вымагала асаблівых выдаткаў і энергіі. Сёння запатрабаванай з'яўляецца тая навука, якая стварае інавацыйны прадукт і прадбачыць эканамічную патрэбу ў ім. Перад навукоўцамі стаіць няпростая задача: не толькі прапанаваць наватарскую ідэю, але і ўвасобіць яе і камерцыялізаваць атрыманы вынік. Таму важна развіваць між-дысцыплінарнае ўзаемадзеянне, умацоўваць сувязь паміж навукай і адукацыяй, прыцягваць маладых, таленавітых даследчыкаў.

Я ўдзячны нашым навукоўцам за самаадданасць, захопленасць у стварэнні новых навуковых ведаў, інавацыйных навукаёмістых і высокатэхналагічных прадуктаў у няпростых умовах канкурэнтнага рынку.

Жадаю здароўя, новых навуковых ідэй, творчай атмасферы, цяпла і ўтульнасці ў сям'і.

**3 павагай,
рэктар БДУ Андрэй КАРОЛЬ**

Беларусь навуковая

Год навукі завяршыўся маштабным мерапрыемствам – II З'ездам навукоўцаў Беларусі. На пленарным пасяджэнні з удзелам кіраўніка дзяржавы прысутнічалі больш за 120 дэлегатаў ад БДУ.

У найбуйнейшым навуковым форуме нашай краіны прынялі ўдзел 2,6 тыс. чалавек з усіх рэгіёнаў Беларусі, а таксама вядомыя навукоўцы Саюзнай дзяржавы, СНД, вядучых замежных акадэміяў навук, сусветных навукова-даследчых арганізацый і цэнтраў. На з'ездзе абмяркоўваліся дасягненні айчынай навукі, праблемы, якія неабходна

вырашаць, у тым ліку ў плане фінансавання, павышэння прэстыжу прафесіі навукоўца, унёску навукоўцаў-гуманітарыяў у пошук адэкватных адказаў на новыя выклікі сучаснасці.

Найважнейшым дакументам, які абмяркоўваўся ў рамках з'езда, стаў праект стратэгіі «Навука і тэхналогіі: 2018–2040». 12 снежня працавалі 9 секцый з'езда, а 13 снежня было арганізавана пасяджэнне ў Палацы Рэспублікі.

Работа дзвюх секцый з'езда прайшла на базе БДУ.

«Сучасная хімія і рацыянальнае прыродакарыстанне»

У працы секцыі прынялі ўдзел каля 120 вядомых навукоўцаў. Сярод іх:

акадэмікі і члены-карэспандэнты НАН Беларусі: Сяргей Усанаў, Уладзімір Агабекаў, Алег Івашкевіч, Мікалай Круцько, Аляксандр Більдзюкевіч, Аляксандр Карабанаў і іншыя.

Навукоўцы абмеркавалі дасягненні ўніверсітэцкай і галіновай навукі, эфектыўнасць рэалізацыі дзяржаўных праграм у сферы навукі, навукова-тэхнічнай, інавацыйнай дзейнасці. Ключавымі пытаннямі абмеркавання сталі рацыянальнае выкарыстанне здабытых прыродных рэсурсаў, іх аднаўленне, а таксама мінімізацыя адходаў вытворчасці.

Адмысловая ўвага была нададзена пытанняў ўзмацнення арыентацыі даследаванняў акадэмічнай, універсітэцкай і галіновай навукі на запыты рэальнага сектара

эканомікі шляхам стварэння навукова-тэхнічных цэнтраў сумесна з арганізацыямі і прадпрыемствамі рознай формы ўласнасці для вырашэння найважнейшых задач сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны.

У рамках секцыі была арганізавана выстава дасягненняў беларускіх навукоўцаў у галіне хіміі і навук пра Зямлю. Распрацоўкі прадставілі вядомыя навуковыя ўстановы. БДУ выставіў больш за 20 відаў навукова-тэхнічнай прадукцыі.

«Моладзь і новыя гарызонты навукі»

Секцыя прайшла пад старшынствам першага намесніка міністра адукацыі Беларусі Вадзіма Богуша і рэктара БДУ Андрэя Кароля. З ві-

тальным словам перад удзельнікамі пасяджэння выступіў міністр адукацыі Беларусі Ігар Карпенка.

У працы навуковага форуму прынялі ўдзел больш чым 250 маладых навукоўцаў беларускіх ВНУ, галіновай навукі і органаў дзяржаўнага кіравання. Дэлегаты абмеркавалі пытанні, якія тычацца асноўных напрамкаў развіцця навуковай сферы, інтэграцыі айчынай навукі ў сусветную навуковую супольнасць, а таксама сувязі і ўзаемадзеяння навуковай дзейнасці маладых навукоўцаў з рэальным сектарам эканомікі.

У рамках выставы на пляцоўцы Ліцэя БДУ свае распрацоўкі прадставілі ўніверсітэты і арганізацыі, якія ўдзельнічалі ў працы секцыі «Моладзь і новыя гарызонты навукі».

Гранты Прэзідэнта Беларусі навукоўцам БДУ

У 2017 годзе навукоўцы БДУ атрымалі гранты Прэзідэнта Беларусі на 2017 год.

Гэта: **Вадзім Дзямідчык** – загадчык кафедры клетачнай біялогіі і біяінжынерыі раслін, доктар біялагічных навук, дацэнт – на правядзенне даследаванняў малекулярных механізмаў рэцэпцыі і перадачы аб'я-

тычных і гарманальных сігналаў у расліннай клетцы;

Сяргей Касцюк – загадчык лабараторыі каталізу полімерызацыйных працэсаў НДІ фізіка-хімічных праблем, кандыдат хімічных навук, дацэнт – на распрацоўку новых спосабаў сінтэзу функцыяналізаваных палімераў з кантраляваным комплексам уласцівасцяў;

Юлія Фядотава – намеснік дырэктара па міжнародным навуко-

ва-тэхнічным супрацоўніцтве НДІ ядзерных праблем, доктар фізіка-матэматычных навук – на стварэнне тэхналагічнай канцэпцыі сінтэзу планарных нанаметраструктур тыпу метал-дыэлектрык са складанай марфалогіяй і кіраваным комплексам эксплуатацыйных параметраў з мэтай распрацоўкі новага пакалення электратэхнічных элементаў для выкарыстання ў мікра- і магнітаэлектроніцы.

Навукоўцы хімфака і НДІ ФХП – пераможцы конкурсаў НАН Беларусі

Прэзідыум НАН Беларусі праводзіў у 2017 годзе рэспубліканскія конкурсы, прысвечаныя Году навукі, з мэтай падтрымкі таленавітых навукоўцаў, развіцця асаблівых навуковых школ, фундаментальнай і прыкладнай навукі, навукаёмістых распрацовак, умацавання ўзаемадзеяння навукі з галінамі эканомікі, сацыяльнай сферай, развіцця інавацыйнай дзейнасці ў краіне.

Конкурсы праводзіліся па розных намінацыях.

Разглядаліся 65 прац ад НАН Беларусі, Міністэрства адукацыі, Міністэрства аховы здароўя, Міністэрства па надзвычайных сітуацыях і іншых арганізацый.

Сярод лаўрэатаў прэміі **Года навукі НАН Беларусі** ў намінацыі «Найлепшая навуковая распрацоўка» названы калектыў супрацоўнікаў лабараторыі хіміі тонкіх плёнак НДІ ФХП БДУ:

Людміла Цыбульская, вядучы навуковы супрацоўнік,

Сяргей Пазняк, вядучы навуковы супрацоўнік,

Сяргей Перавознікаў, навуковы супрацоўнік.

Прэмія прысуджана за працу «Распрацоўка функцыянальных пакрыццяў рознага прызначэння на аснове нікелю, вісмуту і аксідаў пераходных металаў».

Прэміі конкурсу НАН Беларусі і **Алфёраўскага фонду для маладых навукоўцаў** ганараваны малодшы навуковы супрацоўнік хімічнага факультэта БДУ **Яўген Бандарэнка**. Дадзеная ўзнагарода яму прысуджана за працу «Эфект гіганцкага квантавага выхаду фотатоку ў электрахімічных працэсах на нанаструктураваных паўправадніковых плёнках оксасульфіды вісмуту».

Артыкул у Nature Nanotechnology

Супрацоўнікамі лабараторыі нанахіміі НДІ фізіка-хімічных праблем БДУ пад кіраўніцтвам лаўрэата Дзяржаўнай прэміі Беларусі доктара хімічных навук **Міхаіла Арцём'ева** ў саўтарстве з навукоўцамі з Тэхнічнага ўніверсітэта г. Берлін апублікаваны артыкул «Directed emission of CdSenanoplatelets originating from strongly anisotropic 2D electronic structure» у адным з вядучых сусветных навуковых часопісаў **Nature Nanotechnology** (5-гадовы імпакт-фактар = 44.3).

У дадзенай працы ўпершыню эксперыментальна прадэманстравана здольнасць калоідных квантавых нанопласцін селеніду кадмію генераваць прасторава-накіраванае выпраменьванне.

Супрацоўнікі лабараторыі нанахіміі НДІ ФХП распрацавалі метадку фарміравання монаслаёў латэральна-арыентаваных квантавых нанопласцін на паверхні розных субстратаў, а іх калегі з Берлінскага тэхнічнага ўніверсітэта правялі серыю аптычных вымярэнняў атрыманых прасторава-арыентаваных анізатропных нанаструктур новага класа. Атрыманая вынікі сведчаць пра вялікі патэнцыял практычнага выкарыстання ансамбляў латэральна-арыентаваных квантавых нанопласцін для практычнага выкарыстання ў дысплейных тэхналогіях для павышэння яркасці і выразнасці выявы.

Выходныя дадзеныя: Riccardo Scott, Jan Heckmann, Anatol V. Prudnikau, Artsiom Antanovich, Aleksandr Mikhailov, Nina Owschimikow, Mikhail Artemyev, Juan I. Clemente, Ulrike Woggon, Nicolai B. Grosse & Alexander W. Achtstein /Directed emission of CdSenanoplatelets originating from strongly anisotropic 2D electronic structure// Nature Nanotechnology (2017) doi:10.1038/nnano.2017.177

Міхаіл Арцём'еў

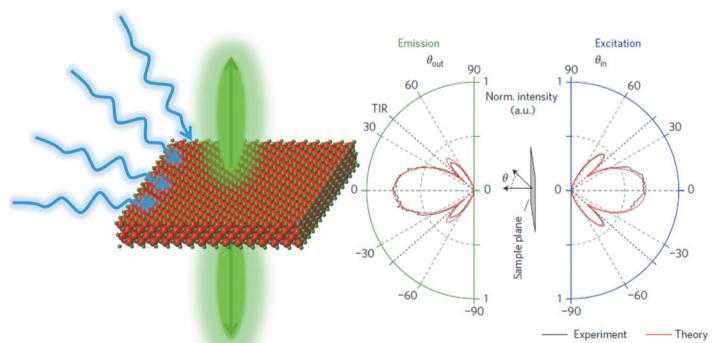

Схема эксперыменту па назіранні скіраванага выпраменьвання ад паўправадніковых нанопласцін

Старшыня Савета маладых навукоўцаў БДУ Наталля Аніцук

Праграма маладых

Савет маладых навукоўцаў БДУ ўключыўся ў рэалізацыю канцэпцыі «Універсітэт 3.0».

У лістападзе–снежні 2017 г. СМН БДУ браў удзел у мерапрыемствах, прымеркаваных да II З'езда навукоўцаў Беларусі: пасяджэнняў рабочай групы (Міністэрства адукацыі), прэс-канферэнцыі «Навука маладых: сённяшні дзень, праблемы і перспектывы» (Нацыянальны прэс-цэнтр), шэрагу круглых сталаў. Сумесна з НАН Беларусі былі праведзены два круглыя сталы: «Уклад моладзі ў развіццё бія- і хіміка-фармацэўтычных тэхналогій», а таксама «Стан і перспектывы дзейнасці саветаў маладых навукоўцаў». Прадстаўленыя даклады **Наталлі Аніцук** «Навуковая дзейнасць моладзі: ад матывацыі да поспеху», **Арцёма Назаранкі** і **Аляксандра Фядотава** «Маладыя навукоўцы і інтэрнацыяналізацыя вышэйшай школы: вопыт праектнай дзейнасці БДУ ў сацыяльна-гуманітарнай і прыродазнаўчанавуковай сферах» былі высока ацэнены экспертамі. Сябры СМН таксама прынялі ўдзел у працы круглых сталаў: «Развіццё навукова-тэхнічнай сферы і высокіх тэхналогій» (БДУІР), «Моладзь суверэннай Беларусі: сацыякультурны і гістарычны аспекты» (Акадэмія кіравання пры Прэзідэнце РБ), «Стратэгія навукі» (рэдакцыя га-

зеты «СБ–Беларусь сёння»). Наталля Аніцук выступіла на секцыі II З'езда навукоўцаў Беларусі з дакладам «Статус маладога навукоўца ў навуковай супольнасці».

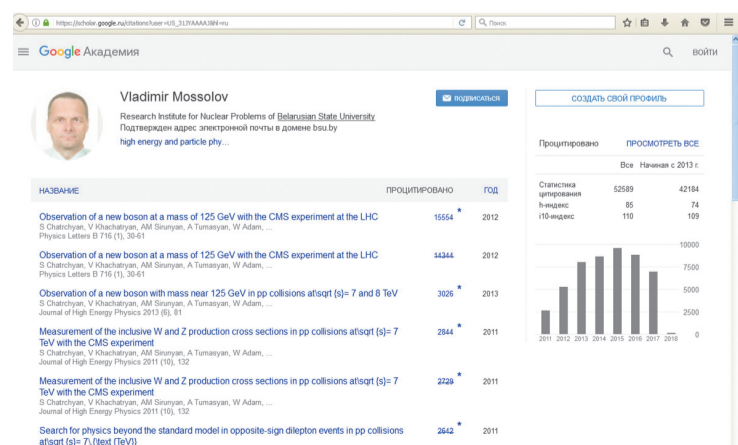
СМН правёў працу па падрыхтоўцы новага палажэння, плана мерапрыемстваў на 2018 г., прыняў удзел у дзвюх канферэнцыях для маладых навукоўцаў: «Біялагічная восень–2017» (біялагічны факультэт) і «Актуальныя экалагічныя праблемы» на англійскай мове (МДЭ імя А. Д. Сахарова). Маладыя навукоўцы прадставілі даклады на Другім беларуска-пакістанскім форуме маладых навукоўцаў (Пакістан), Міжнароднай канферэнцыі «Распаўсюджанне прынцыпаў талерантнасці, гуманізму і міралюбнасці ў моладзевым асяроддзі» (Азербайджан).

Развіццё дзейнасці СМН БДУ будзе адбывацца па шэрагу напрамкаў: павышэнне статусу маладога навукоўца ў навуковай супольнасці, спрыянне ў самарэалізацыі прафесійнага, творчага і навуковага патэнцыялу моладзі, уцягванне маладых людзей у навуку і захаванне маладых навуковых кадраў. Плануецца арганізацыя навуковых і метадалагічных мерапрыемстваў для маладых навукоўцаў, рэалізацыя канцэпцыі «Універсітэт 3.0», якая прадугледжвае камерцыялізацыю навуковай дзейнасці шляхам навучання студэнтаў асновам прадпрымальніцкай справы.

Наталля АНІЦУХ

БДУ ў Google Scholar

Google Scholar – бясплатная пошукавая сістэма па поўных тэкстах навуковых публікацый усіх фармацатаў і дысцыплін. Індэкс Google Scholar уключае дадзеныя з большасці рэцэнзаваных анлайн-часопісаў найбуйнейшых навуковых выдавецтваў Еўропы і Амерыкі. «Акадэмія Google» індэксуе ўсе сайты ўніверсітэтаў і ўніверсітэцкія рэпазітарыі, таму ў профіль GSC аўтаматычна трапляюць практычна ўсе існыя ў інтэрнэце працы. На сёння **2479** супрацоўнікаў комплексу БДУ маюць правільна наладжаны профіль у сістэме Google Scholar (па структурным падраздзяленню БДУ – 2219, што складае **88,1%** ад усіх супрацоўнікаў БДУ з ліку ПВС і навуковых супрацоўнікаў).

Аспірантура БДУ: паказчыкі

Сёння Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт з'яўляецца найбуйнейшай установай пасляўніверсітэцкай адукацыі нашай краіны, у якой навучаецца 20 % аспірантаў Рэспублікі Беларусь.

Паказчыкі БДУ ў 2017 годзе ў галіне падрыхтоўкі навуковых работнікаў вышэйшай кваліфікацыі істотна вышэйшыя, чым паказчыкі, усталяваныя дзяржаўнай праграмай «Адукацыя і моладзевая палітыка» на 2016–2020 гады.

Сярод навучэнцаў БДУ расце доля тых, хто навучаецца па прыярытэтных спецыяльнасцях, неабходных для развіцця высокатэхналагічных вытворчасцяў, што адносяцца да V і VI тэхнічных укладаў эканомікі. Так, у 2016 годзе яна складала 13,4 % ад агульнай колькасці запланаваных месцаў, а ў 2017 годзе – **22,3 %** (прадугледжана Праграмай 15,6 %).

У 2017 г. удзельная вага прыёму ў аспірантуру БДУ для прадпрыемстваў і арганізацый рэальнага сектара эканомікі складала **6,0 %** (прадугледжана 3,7 %).

Удзельная вага выпуску з абаронай дысертацыі ў межах усталяванага тэрміну навучання з аспірантуры ў БДУ ў 2017 годзе складала **22,3 %** для ўсяго кантынгенту аспірантаў і **15,1 %** для грамадзян Рэспублікі Беларусь (прадугледжана 5,8 %).

Удзельная вага выпуску з абаронай дысертацыі ў межах усталяванага тэрміну навучання з дактарантуры ў 2017 годзе складала **23,1 %** (прадугледжана 16,5 %).

У БДУ распрацаваны і функцыянуе вялікі комплекс стымулюючых мерапрыемстваў ад этапу даўніверсітэцкай падрыхтоўкі (напрыклад, школы юных навукоўцаў), праз этап НДРС і аж да абароны дысертацыі. Разам з тым самым галоўным у гэтым ланцужку, нароўні з намаганнямі суіскальнікаў навуковых ступеняў, з'яўляецца праца навуковых кіраўнікоў.

НАЙЛЕПШЫЯ НАВУКОВЫЯ КІРАЎНІКІ

У БДУ ў апошнія дзесяцігоддзе наладжаны маніторынг эфектыўнасці навуковага кіраўніцтва кожнага з амаль 1000 навуковых кіраўнікоў. Прыкладна некалькі прыкладаў супрацоўнікаў БДУ, якія найбольш эфектыўна працавалі з аспірантамі:

Рыгор Васілевіч, член-карэспандэнт НАН Беларусі, прафесар, доктар юрыдычных навук, загадчык кафедры канстытуцыйнага права юрыдычнага факультэта. За апошнія дзесяцігоддзе кіраваў 10 аспірантамі (грамадзяне Рэспублікі Беларусь) з якіх да цяперашняга часу абаранілася 7.

Юрый Харын, член-карэспандэнт НАН Беларусі, прафесар, доктар фізіка-матэматычных навук, дырэктар установы БДУ «Навукова-даследчы інстытут прыкладных праблем матэматыкі і інфарматыкі». За апошнія дзесяцігоддзе кіраваў 12 аспірантамі (грамадзяне Рэспублікі Беларусь), з якіх да цяперашняга часу абаранілася 10.

Ларыса Цітарэнка, прафесар, доктар сацыялагічных навук, прафесар кафедры сацыялогіі факультэта філасофіі і сацыяльных навук. За апошнія дзесяцігоддзе кіраваў 10 аспірантамі (грамадзяне Рэспублікі Беларусь), з якіх да цяперашняга часу абаранілася 8.

Старшыня Савета спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па сацыяльнай падтрымцы адораных навучэнцаў і студэнтаў акадэмік **Сяргей Абламейка** ўручае нагрудны знак лаўрэатаў фонду

ючы абавязкі старшага выкладчыка кафедры радыяцыйнай хіміі і хіміка-фармацэўтычных тэхналогій БДУ. Праца ў сценах роднага ўніверсітэта мэтанакіраванага і творча актыўнага выкладчыка, без сумневу, дазволіць дамагчыся высокіх навукова-практычных вынікаў наступнаму пакаленню студэнтаў і аспірантаў.

Паспяхова абарона дысертацыі на суісканне навуковай ступені кандыдата юрыдычных навук **Югена Ваньковіча**, выкананай пад кіраўніцтвам дэкана юрыдычнага факультэта, доктара юрыдычных навук, пра-

фесара **Балашэкі С. А.**, адбылася 22.12.2017 г. у савеце па абароне дысертацый Д 07.02.01 пры Нацыянальным цэнтры заканадаўства і прававых даследаванняў Рэспублікі Беларусь. Стыпендыя Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь прызначалася Ваньковічу Я. Э. за высокія вынікі, атрыманыя ў галіне аптымізацыі практыкі праваўжывання пры рэгуляванні экалагічных і энергетычных адносін у Рэспубліцы Беларусь, распрацоўку практычных прапаноў па ўдасканаленні сістэмы дзяржаўнай падтрымкі ўзнаўляльнай энергетыкі, што, безумоўна, уяўляе сабою адзін з прыярытэтных напрамкаў навуковай дзейнасці ў краіне. У наш час Ваньковіч Я. Э. не толькі працягвае свае навуковыя даследаванні ў галіне экалагічнага, прыродарэсурснага і энергетычнага права, але і дзеліцца досведам правядзення навукова-даследчай працы са студэнтамі, з'яўляючыся старшым выкладчыкам кафедры экалагічнага і аграрнага права юрыдычнага факультэта БДУ.

У 2017 годзе таксама абаранілася ў тэрмін навучання стыпендыятка Прэзідэнта 2016 года **Алесь Кузьмінава**.

Абарона дысертацыі на атрыманне вучонай ступені кандыдата філалагічных навук **Алесь Кузьмінава**, выкананай пад кіраўніцтвам намесніка дырэктара Інстытута журналістыкі дацэнта **Самусевіч В. М.**, адбылася 19.12.2017 у савеце па абароне дысертацый Д 02.01.08 пры Беларуска-скім дзяржаўным універсітэце. Стыпендыя Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь прызначалася Кузьмінава А. Ю. за распрацоўку і ўкараненне ў практычную дзейнасць закрытага акцыянернага таварыства «Сталічнае тэлебачанне» комплексу рэкамендацый па змене камунікатыўных, тэхналагічных і псіхалагічных стратэгіі стварэння экраннага вобраза ў беларускіх арыгінальных тэлепраектах з мэтай павышэння якасці нацыянальнага тэлебачання і яго эфектыўнасці ў фарміраванні маральных каштоўнасцяў і ўстановаў беларускага грамадства. На сёння Кузьмінава А. Ю. з'яўляецца сакратаром Савета малодшых навукоўцаў БДУ, працягвае даследаванні камунікатыўна-прагматычнага і жанравага аспектаў тэлевізійных медыятэкстаў, рытуе вучэбны дапаможнік, паспяхова працуе са студэнтамі ў якасці старшага выкладчыка кафедры тэлебачання і радыёвяшчання Інстытута журналістыкі БДУ.

Колькасць аспірантаў БДУ, якім прызначалася стыпендыя Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь

Год прызначэння стыпендыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Колькасць аспірантаў, якім была прызначана стыпендыя ва УА, падведаных Мінадукацыі	36	47	61	51	45	56
Колькасць аспірантаў БДУ, якім была прызначана стыпендыя	7	7	12	9	7	11
Працэнт прызначэння стыпендыі ў БДУ ад агульнай колькасці прызначаных стыпендыі па Міністэрстве адукацыі	19%	15%	20%	18%	16%	20%

Ніна Мячоўская, прафесар, доктар філалагічных навук, прафесар кафедры тэарэтычнага і славянскага мовазнаўства філалагічнага факультэта. За апошнія дзесяцігоддзе кіравала 17 аспірантамі (грамадзяне Рэспублікі Беларусь), з якіх да цяперашняга часу абаранілася 11.

Анатоль Салькоў, кандыдат гістарычных навук, дацэнт, загадчык кафедры гісторыі паўднёвых і заходніх славян гістарычнага факультэта. За апошнія дзесяцігоддзе кіраваў 7 аспірантамі (грамадзяне Рэспублікі Беларусь), з якіх да цяперашняга часу абаранілася 6.

бацэвіч (хімічны факультэт), **Аляксандр Кавалёў**, **Таццяна Карніенка** (абодва – фізічны факультэт), **Юген Ваньковіч** (юрыдычны факультэт), **Рада Спота** (факультэт сацыякультурных камунікацый), **Арцём Басараба** (эканамічны факультэт).

Два стыпендыяты Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, выпускнікі хімічнага, юрыдычнага факультэтаў і Інстытута журналістыкі, завяршылі сваё навучанне ў аспірантуру ў 2017 годзе з самым высокім чаканым вынікам – абаронай дысертацыі ў тэрмін навучання.

Абарона дысертацыі на суісканне навуковай ступені кандыдата хімічных навук **Глеба Гарбацэвіча**, выкананая пад кіраўніцтвам доктара хімічных навук прафесара кафедры неарганічнай хіміі **Логінавай Н. В.**, адбылася 24.10.2017 у савеце па абароне дысертацый Д 02.01.09 пры БДУ. Уладальнікам стыпендыі Прэзідэнта ў Год навукі таленавіты аспірант стаў за распрацоўку метадыкі сінтэзу новых біяактыўных комплексаў, якія ўяўляюць цікавасць у якасці эфектыўных антымیکробных сродкаў шырокага спектра дзеяння, а таксама за ўкараненне атрыманых навуковых вынікаў у навучальны працэс БДУ. На сённяшні момант малады навуковец з вялікім творчым патэнцыялам працягвае займацца распрацоўкай і вывучэннем уласцівасцяў новых антымیکробных сродкаў, якія дазваляюць перамагчы ўстойлівасць мікраарганізмаў да вядомых антыбіётыкаў, шукае шляхі рашэння праблем, што сёння з'яўляюцца надзвычай актуальнымі для аховы здароўя. Адна з апошніх навуковых распрацовак Гарбацэвіча Г. І. – стварэнне мазяў, якія могуць знайсці выкарыстанне пры лячэнні інфікаваных ран і апёкаў. Апрача правядзення на высокім узроўні даследчай працы Гарбацэвіч Г. І. займаецца выкладчыцкай дзейнасцю, выконва-

СТЫПЕНДЫІ ПРЭЗІДЭНТА

Найлепшыя аспіранты наміруюцца і становяцца пераможцамі конкурсу па прызначэнні стыпендыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. БДУ пацвярджае высокія паказчыкі па колькасці прызначаных стыпендыі аспірантаў ва ўстановах Міністэрства адукацыі Беларусі.

Сярэдні паказчык БДУ за апошнія 6 гадоў склаў 18 % ад агульнай колькасці прызначаных стыпендыі ва ўстановах адукацыі, падпарадкаваных Міністэрству адукацыі. Значным з'яўляецца і працэнт аспірантаў, што сталі стыпендыятамі, ад ліку ўсіх прэтэндэнтаў, хто ўдзельнічаў у конкурсе на стыпендыю Прэзідэнта ў БДУ.

Аспіранты БДУ, якія перамаглі ў конкурсе на стыпендыі Прэзідэнта Рэспублікі на 2017 год:

Марыя Вароб'ёва, Алег Каламіец, Вераніка Самохіна, Алег Сінчук, Вера Мацкевіч (усе – біялагічны факультэт), **Глеб Гар-**

«Унітэхпрам БДУ» атрымаў статус тэхнапарку

Афіцыйнае ўручэнне пасведчання аб рэгістрацыі УП «Унітэхпрам БДУ» ў якасці навукова-тэхналагічнага парку БДУ прайшло 22 снежня. Якія ж перавагі дае знаходжанне ў новым статусе? Ці дапаможа тэхнапарк паскорыць з'яўленне і прасоўванне на рынку прадукцыі нашых навукоўцаў? Пра гэта распавёў падрабязней дырэктар прадпрыемства **Павел Бычкоўскі**.

тавары Рэспублікі Беларусь» 2017 года ў намінацыі «Харчовыя тавары» – фітасоль харчовай дыетычнай прафілактычнай серыі «Універсум» з паніжаным утрыманнем хлорыстага натрыю;

2. Прысудзіць статус «Навінка года» тавару – фітасоль харчовай дыетычнай прафілактычнай серыі «Універсум» з паніжаным утрыманнем хлорыстага натрыю.

Прадпрыемства шматпрофільнае. У дадатак вырабляюцца харчовыя дадаткі і вітамінныя комплексы, якія пастаўляюцца на хлебазаводы, выпускаюцца наборы для правядзення аналізу крыві ў паліклініках. Чакаецца, што тэхнапарк надаць новы імпульс у развіцці інавацыйнай дзейнасці Белдзяржуніверсітэта.

– Новы статус суб'екта інавацыйнай інфраструктуры дазволіць стварыць матэрыяльна-тэхнічную базу для развіцця распрацовак і «Унітэхпрама», і рэзідэнтаў, якія ўвойдуць у яго структуру, – распавядае Павел Бычкоўскі. – Акрамя таго, дзяржпадтрымка дапаможа мадэрнізаваць нашы вытворчасці. Маркетынг, прасоўванне на рынку інавацыйных прадуктаў таксама цягнуць выдаткі.

Новы статус дазволіць стварыць усе неабходныя ўмовы для рэзідэнтаў і камерцыялізацыі вытворчасці. Павел Міхайлавіч дадае, што гэта таксама магчымасць атрымаць фінансаванне на стварэнне дадатковых структур і пашырэнне відаў выпускаемых прадукцыі. Сертыфікацыя распрацоўкі плануецца так, каб іх можна было прасоўваць на замежныя рынкі.

Цяпер у тэхнапарку два рэзідэнты: «Прабятэх», які займаецца распрацоўкай і вырабам ветэрынарных прэпаратаў, а таксама «Інкас», ён спецыялізуецца на вагавымяральным электронным абсталяванні. Праводзіцца праца па прыцягненні новых рэзідэнтаў у тэхнапарк. У БДУ будзе праведзены конкурс стартапаў і моладзевых праектаў, спецыяльная камісія ацэніць іх арыгінальнасць, акупнасць.

– Універсітэцкі тэхнапарк – гэта добрыя перспектывы для прыцягнення студэнтаў, магістрантаў, аспірантаў да інавацыйнага бізнесу. Таксама гэта новыя працоўныя месцы, якія будуць абсталяваны па сучасных патрабаваннях, – каментуе Павел Бычкоўскі.

Алёна ЛЯЎШЭНЯ

Вэб-рэсурсы навукі БДУ

research.bsu.by

Сайт ГУН БДУ – гэта не толькі інфармацыйны рэсурс, але і працоўны інструмент па каардынацыі і развіцці ўніверсітэцкай навукі, укараненні інавацый у эканоміку.

Сайт навукі БДУ (<http://research.bsu.by/>) быў мадэрнізаваны ў лістападзе 2017 г., што надало яму больш сучасны дызайн і палепшаную функцыянальнасць у параўнанні з ранейшай версіяй, якая працавала з красавіка 2013 г.

Прызначэнне сайта – прадстаўленне навукі БДУ ў сусветным павуцінні (у тым ліку ў яе англамоўным сегменце), яго мэта – стаць даведчана-інфармацыйнай пляцоўкай для забеспячэння навуковай і інавацыйнай дзейнасці ўніверсітэта. Для гэтага выкарыстоўваюцца наступныя магчымасці:

- інфармацыйная падтрымка навуковых даследаванняў;
- навінавы і інфармацыйны абмен;
- інфармацыйнае забеспячэнне працы БДУ;

product.bsu.by

Спецыялізаваны сайт «Навукова-тэхнічная прадукцыя БДУ» (www.product.bsu.by) з'яўляецца адной з асноўных інфармацыйных крыніц для прасоўвання на беларускім і замежным рынках навуковай прадукцыі і новых тэхналогій, створаных на базе БДУ.

На партале прадстаўлены структура, патэнцыял навукова-інавацыйнай сферы і навукова-тэхнічная

conf.bsu.by

Сайт канферэнцый БДУ, уведзены ў ліпені 2017 г., закліканы замяніць сабой раздзел сайта БДУ «Канферэнцыі», што існаваў раней, і даць шырэйшыя магчымасці для інфармавання навуковай грамадскасці пра навуковыя і навукова-практычныя мерапрыемствы, якія праводзяцца ва ўніверсітэце.

Сайт канферэнцый БДУ ўяўляе сабою сучасную тэхналагічную платформу для стварэння сайта кожнага мерапрыемства, якое праводзіцца ў БДУ. Гэта можа быць як найпрасцейшы (адна-, двух-

science.bsu.by

У БДУ створаны цэнтр навуковых кампетэнцый і камунікацый з мэтай аказання дапамогі навукоўцам ВУН ў падрыхтоўцы якасных навуковых публікацый і прасоўвання іх у сусветнай навукова-інфармацыйнай прасторы.

Колькасць артыкулаў супрацоўнікаў у вядучых навуковых часопісах з'яўляецца адным з важных крытэрыяў ацэнкі ўніверсітэтаў у міжнародных рэйтынгах. Пры дапамозе створанага інфармацыйнага рэсурса надаецца імпульс публікацыйнай актыўнасці навукоўцаў, як маладых, так і больш дасведчаных. Дзякуючы гэтаму рэсурсу супрацоўнікі БДУ атрымліваюць прафесійную падтрымку і рэкамендацыі па падрыхтоўцы артыкулаў для

us.bsu.by

У БДУ створаны навукова-папулярны інтэрнэт-часопіс **UniverScience**, які выходзіць пад дэвізам «Пра навуку – цікава!».

Распрацоўка анлайн-пляцоўкі ажыццёўлена Медыяцэнтрам БДУ. Яго кіраўнік **Павел Салаўёў** адзначае: «БДУ – флагман беларускай універсітэцкай адукацыі і навукі. Даследчай і вытворчай дзейнасцю ў ВУН займаюцца тысячы супрацоўнікаў. На рахунку навукоўцаў БДУ велізарная колькасць фундаментальных і прыкладных распрацовак, шматлікія з якіх

- прадстаўленне навуковых устаноў БДУ;
- рэклама навуковых паслуг.

Калі ў студзені 2017 г. сайт наведалі 2859 чал. і было 4136 сеансаў, то ў кастрычніку 2017 г. новы сайт наведалі 3428 чал., якія правялі 5693 сеансы. Усяго за 2017 г. да сайта быў 53641 зварот ад 31983 наведнікаў. Пастаянныя наведнікі сайта склалі ў снежні 2017 г. 41,1 %, а новыя – 58,9 %. Такія суадносіны карыстальнікаў характэрныя і для ўсяго года. Сайт прыглядалі карыстальнікі не толькі з Беларусі, але і з Расіі, Украіны, Турцыі, Казахстана, ЗША, Азербайджана, Кітая, Індыі, Польшчы і іншых краін.

Структура сайта спрыяе інтэграцыі і іншых інфармацыйных рэсурсаў – сайта канферэнцый БДУ (conf.bsu.by), сайта навукова-тэхнічнай прадукцыі БДУ (product.bsu.by), сайта навукова-даследчай работы студэнтаў (nirs.bsu.by) і сайта Рэспубліканскага метадычнага і інфармацыйна-аналітычнага цэнтра навукова-даследчай працы студэнтаў устаноў вышэйшай адукацыі Рэспублікі Беларусь (sws.bsu.by).

прадукцыя БДУ: абсталяванне і інструмент; апаратна-праграмныя комплексы, прыборы і прылады; рэчывы і матэрыялы; прамысловыя тэхналогіі; інфармацыйныя тэхналогіі. Таксама адлюстравана інфармацыя пра ўдзел супрацоўнікаў універсітэта ў міжнародных выставах і мерапрыемствах, якія праходзяць у Рэспубліцы Беларусь і за мяжой. Сайт распрацаваны ў руска- і англамоўнай версіях і на канец 2017 года ўтрымліваў каля 1500 старонак.

старонкавы) сайт-візітоўка, так і паўнаватасны шматстаронкавы сайт, на якім будзе размешчана ўся інфармацыя пра мерапрыемства, прадстаўлена магчымасць весці электронную рэгістрацыю ўдзельнікаў і г. д. Стварэнне сайта на гэтай платформе не патрабуе спецыяльных ведаў і даступнае для прадстаўнікоў як прыродазнаўчых, так і гуманітарных факультэтаў.

Сайт канферэнцый БДУ таксама дае магчымасць размяшчэння спасылак на сайты канферэнцый, створаныя на іншай платформе, ці на старонкі канферэнцый, створаныя на сайце падраздзялення.

выдання ў міжнародных часопісах, даведваюцца, як эфектыўна прасоўваць уласныя навуковыя распрацоўкі, вынікі даследаванняў, вучацца карыстацца навуковымі сацыяльнымі сеткамі.

Структура віртуальнага цэнтра складаецца з некалькіх частак: «Інфармацыя», «Навучанне», «Прылады», «Кансультацыі», «Навуковы профіль БДУ».

У склад калектыву распрацоўшчыкаў рэсурсу ўвайшлі намеснік начальніка ГУВНМР **Уладзімір Галынскі**, начальнік Медыяцэнтра БДУ **Павел Салаўёў**, дырэктар Фундаментальнай бібліятэкі БДУ **Уладзімір Кулажанка**, намеснік начальніка Галоўнага ўпраўлення навукі **Алег Янкоўскі**, начальнік упраўлення кадраў **Наталля Няпеўная**.

укаранення ў вытворчасць. Жаданне распавесці грамадскасці проста і даступнай мовай пра агромністы пласт навуковых дасягненняў БДУ падштурхнула нас да стварэння інтэрнэт-часопіса **UniverScience**.

Адметнай асаблівасцю часопісных матэрыялаў стала іх кросмедыйнае выкананне – публікацыі спалучаюць тэкст, ілюстрацыі і відэа. У інтэрнэт-часопісе публікуюцца рэпартажы, інтэрв'ю, кароткія відэаролікі, якія дазваляюць максімальна поўна раскрыць сутнасць навуковых распрацовак, якімі займаюцца навукоўцы БДУ.

Матэрыялы нумара падрыхтавалі **В. П. Кутавічус, А. М. Янкоўскі, А. Г. Захараў, І. М. Сафонава, Д. В. Нікеенка, Т. Ю. Сухадольская, А. А. Кухарэнка, І. М. Падгурская**

